

Ma, Szegeden:

Ergonómiai
konferencia
kezdődik

Ma, kedden délelőtt kezd meg munkáját Szegeden, a II. Ergonómiai konferencia, amelyről dr. Geréb György, Dulin Jenő, Kiss György és Jenei Tibor tartott tájékoztatót. Elmondták többek között, hogy a most megnyíló konferencián több mint négyszáz hazai szakember vesz részt, s külföldi országokból is várnak érdeklődőket. A három évenként sorakerülő konferencia első ízben került vidéki városba. Azért választották Szegedet színhelyül, mert itt van legrégebbi és legnagyobb eredményeket felmutató bázisa az ergonómiai kutatásnak és munkának.

A három napig tartó konferenciát az MTESZ Szervezési és Vezetési Tudományos Társasága, a Magyar Üzemességügyi Tudományos Társaság és a Magyar Pszichológiai Társaság üzemelteti, a Magyar Üzemességügyi Tudományos Társaság és a Magyar Pszichológiai Társaság üzemelteti, a Magyar Üzemességügyi Tudományos Társaság és a Magyar Pszichológiai Társaság üzemelteti. Bevezető előadást Buda István munkahelyi minisztériumi államtitkár tart. A legfontosabb témák: az ergonómia helye és szerepe iparfejlesztésünkben; a munkához való adaptáció problémái; a gyártás- és gyártmányfejlesztés ergonómiai kérdései. A fő témakörökben kiváló szakemberek tartanak előadásokat, majd kezesztják beszélgetésekre kerül sor a szekció témáiból. A konferenciát a Tisza szálló koncerttermében tartják.

A szarvaskirály

A Békés megyei Jókai Színház
vendégjátéka

Gyereksereg töltötte meg a Szegedi Nemzeti Színház nézőterét tegnap, hétfőn délután. Régi és jogos igény vált valóra: a szegedi gyermekszínház, mely a Szegedi Nemzeti Színház és a Békés megyei Jókai Színház díszes együttműködésével jött létre. A békéscsabai színház a Carlo Gozzi művéből *Heltai Jenő* által írt *A szarvaskirály* című meséjéteke, játszották a gyerekeknek, melyet a szegedi színház a Pomádé király új ruhája című meseoperával viszonoz. Az érdeklődésre jellemző, hogy a négy decemberi előadásra már minden bérletnek van gazdája, csak a január 2-i előadásra váltakat belépők.

Mi kell egy mesedarabhoz, mi kell egy olyan színpadi játékhöz, ahol a nézőtérben gyerekek ülnek? Válaszlat, mesebirodalom, jó királyfi, gonosz ellenség... Mindenekelőtt olyan cselekmény, mely megindítja gyermek fantáziáját, gyermek mozgalmasságát és dinamikus színpadi helyzeteket, melyek egy pillanatra sem hagyják békétlenül a nézőtérben ülők figyelmét. S kell még látvány, humor, színesség. Ezeket a kívánalmakat jól ismeri A szarvaskirály című meséjének rendezője, Balogh Géza. Egyszerű színpadképe — Suki Antal terve —, bár kissé statikus, arra is alkalmas, hogy a gyerekek megtanítsa a színpadi jelzések továbbgondolására. Erdekes és tanulságos színpadi

játékot formáltak a békéscsabai alkotók Heltai Jenő művéből. S erre a bizonyíték, hogy a gyerekek szinte együtt éltek a darabban, nem titkolták véleményüket, hangosan drukoltak a főhősnek, sikongva feltették az ármánykodótól. Sajnos, az önfeladott kétoldalú játék, a még szorosabb kapcsolat színpad és nézőtér között nem valósulhat meg, a meglehetősen nagy távolságok miatt. A felnőtt nézőnek az az érzése támad, hogy még pergőbb, még dinamikusabb is lehetne a játék, még több alkalmat lehetne kihasználni a „visszacsatolásra”.

Fiatalszínészek játsszák az előadás szerepeit. Alakításukon látszik, hogy nem egyszerű gyerekek előtt figurákat formálni. Hiszen a meséjének minden egyes szereplője egyúttal egy-egy tulajdonság, típus statikus képviselője is. A szereplők közül kiemelkedik Flórián Antal, aki igencsak ellen-szenvenesen formálta meg a királyi trónra vágyó, s ezért a célját semmitől vissza nem riadó jellemetelen miniszterelnököt. Kárpát Tibor mint Derámó király, fiatal és férfias volt, mint egy valódi király. Szerelme, Angéla, akit Maday Emőke formált meg, pedig bájos és tisztaszívű. Nagyszerű színfoltja volt az előadásnak Garai Róbert főmadráscsa. Tóth Gabriella mint Smeraldina és Lukács József mint főmadrás.

T. L.

Búcsú —
évtizedek után

Szombat este — eleget téve a meghívásnak — én is ott ültem Mihályteleken, a Mórlec Zsigmond művelődési ház nagy sokadalomban. Pöttöm kis tündérek — óvodások —, úttörő kislányok, serdülő fiatalok, fiatal szülők, öreg, sokat megélt emberek hozták a hálát sok csokorba kötött, vagy csak egyszerű, keresetlen, szívből jövő szavak drága virágait. Egy idős embernek, dr. Fülöp Pál orvosnak, aki most, 73 éves korában, 45 évi gyógyító munka után — amiből huszonkettőt a mihálytelkiek szolgálatában töltött el — maga is pihenni tér, nyugállományba vonul. A mihálytelkieknek nem volt még másik orvosuk. Még azok is emlékeztek rá, akik már régen elmentek a „faluból”. A messi Zsálából is érkeztek díszítványok.

A huszonkét esztendő történetéből Szalma János, a mihálytelkiek másik megszeretett embere, nyugalmazott iskolaigazgató idézett emlékeket. Először a mindig vigasztaló barátot, aztán a gyógyító orvost, végül pedig az építő orvost köszönte. Virágot hoztak a picinyek, akiket ő segített a világra, ők is az életet köszöntek neki, épp úgy, mint a hófehér hajú Karsai Józsi bácsi, aki a nagy meghatódottságban csak kérdezni tudott: „Hányszor állt, doktor úr, a sok év alatt az én nagy betegágyam előtt éjszaka és nappal? Azt egyikünk sem tudhatja. Kéves most a szó, nem tudok többet, csak azt, hogy köszönöm.”

Kasza Julianna, a művelődési ház igazgatója meg azt mondta el: azért szeretett nagyon Pál bácsit, mert ő testi és lelki bajokat egyformán tudott gyógyítani.

Most, hogy feleségével együtt — aki végig orvosasszisztensként dolgozott mellette — valósággal körbefogva a virágokkal, megköszönte ezt a meghatóan sok szeretetet, mint valami jószágos nagyapó, mesélt még néhány igaz történetet a mihálytelkieknek. A háború után, amikor elbocsátva a szovjet hadsereg szolgálatából, hazatért Szegedre, egy zimankós, havas éjszakán egy súlyosan sérült beteghez Gyálára hívták ki. A beteget kihozták elébe az útra, hogy hamar megtalálja.

— De, emberek — mondta nekik —, hát vigyük be innen a fagyból a rendelőbe. Azt mondták, nem tehetjük, doktor úr, mert nekünk nincsen rendelőnk. Néztém a beteget, és csak azt tudtam kinyögni, hogy akkor majd lesz. Már a jövő héten építeni fogjuk. (A történet végén sokan ismerik, a „szívek házá” annak idején a Kosuth rádió is bemutatta.)

Aztán Gyáláról Nagyváradra repült az idős orvos emlékezte. Ott volt kisdíák, gimnazista. A Szigligeti és a Rimóczi utcai sarokház előtt meleg napokon kint üldögélt a kispadon, az akkor már nagybeteg Ady Endre. „Körülláttuk sokszor, beszélgettünk velünk, verseket olvas-

sott nekünk. A lármás diákhad egyszer aztán személyesen is bemutatott engem Ady Endrénél. Nézzem meg engem, mert én egy „betoji” alak vagyok. Jól megtanultam a latin verset, de a latinórán mégsem mertem elmondani. Ady rám tekintett és annyit mondott: Pedig az életben mindig csak akkor születhettek nagy dolgok, ha voltak bátrak, akik mertek. Ez volt Ady útravalója nekem — mondta a most is mosolygó dr. Fülöp Pál.

Ezután egy fiatal főhadnagyot, egy kedves moszkvai fiatalembert idézett meg a mihálytelkiek közé, akik a dunántúli szörnyű csatákban a karjaik között halt meg, szívlovástól elvérezve. „Semmim sincsen, doktor, amit átadhatnék neked, csak a szívem, azt vidd el az embereknek...” Később még álmaiból mesélt, hogy ő, aki egész életében mindig a ha-

lállal viaskodott, álmolta néhány alkalommal, hogy meghalt a halál. Ezt az álmot látta akkor is, amikor elkezdtek építeni a mihályteleki orvosi rendelőt. „Felrikantottam álomban, hogy hát akkor jól van, nem halnak meg többé az emberek, nem kell már a mihályteleki rendelő sem. De valaki megszólalt mögöttem: Ne örülj, doktor, mert én vagyok a halál fia.”

... És a gyálai után gyorsan felépült azután a mihályteleki rendelő is, de még a ságvártelepi is. Egyiket sem tervezték állami költségvetésből, nem is csinalták abból. Bölcsőde, csecsemőotthon, zöldkeresztes tanácsadó, óvoda is épült. Szépek, gyerekszívajjait hangosak ezek ma is. Az építő orvos „belelőjük építette” Ady bátorságát, a moszkvai fiú szívét és a sajátját.

Csépi József

Kiállítási napló

H. Dinnyés Éva
kerámiái

Vajon lezárva tartható-e még a különböző műfajok közötti mesterségesen létrehozott sorompók? Hol vannak, s egyáltalán vannak-e még határai a különböző műfajoknak? Egy színezett terakotta figura, egy körbe járható, samottból égetett madár szobor-e vagy kerámia? Hová soroljuk a kék-fehér-piros laposkák-ból összeállított kompozíciókat — kerámia faliképek, mozaik, falburkoló vagy épületplasztika? Megannyi kérdés, melyekre a válasz csak körmonfont lehet és talán felesleges is. Mert a lényeg nem a megnevezéseken, a műfaji skatulyákon, a rájuk ragasztott címkéken múlik, hanem magukon a műalkotásokon. Ez a meggyőződés erősödhetett mindenki, aki látta H. Dinnyés Éva kerámiakészítőjének vasárnap délelőtt Szeles Zoltán művészettörténész beszédével megnyílt kiállítását a Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai képtárában. A szobrásznak indult, szegedi kerámiakészítőnek, aki évekig volt a Tömörkény István gimnázium és művészeti szakközépiskola művésztanára, ez első önálló tárlata. Ötvenes kerámiái munkásságának legjavát tárja a látogatók elé.

H. Dinnyés Éva művésze két gyökerű. Edényei, funkcionális tárgyai, italos-készletei megőrizték, s magukon viselik a népi fazekasmesterség évszázadokon át jól bevált, kikristályosodott jegyeit, a funkció elsőlegességét, a visszafogott földszínek melegségét, a díszítés egyszerűségét. A másik gyökereken a modern szellemiség, a korszerű ízlés, a forrongó stílusok nedvét szívta magába. Ebből az indíttatásból született modern alkotásai, dekoratív és gondolatgazdag faliképei, újszerű napórái, izgalmas és dinamikus falburkoló kerámiái. Különösen megragadók a *Kibontakozás* című faliképsorozatának darabjai. Olyan művészi gondolat valószínűleg meg a variációs sorozaton, mely egyszerre tágitja kozmikus világunkat s mégis megőrzi a bensőséges emberi gondolat és az alakító-formáló kéz nyomait. Az egyik falikép robbanásszerűen dinamikus, a másikon a szertehullott, valóságcsere-

pek szinte szemünk előtt rendeződnek új egységgé. Az egyiken szinte érezzük a kibontakozás felszabadító levegőjét, a másikon átéljük az új születésének gyötrelmét. Organikus, izgalmas felületek alkotnak itt művészi rendet. Örvénylenek, szikráznak, tovább segítik gondolatunkat. Az egyik kép előtt, napraforgóra asszociálunk, a másik előtt magára a Napra, a harmadikon holdbéli tájakat vagy éppen napkitörést vélünk felfedezni. H. Dinnyés Évának nem elegendő ezen gondolatok megfogalmazásához a sík felület, az egyszerű máz, a homogenitás. Motívumai, sejtjei kilépnek a síkból, izgalmas és feszültségekkel teljes művészi alkotásokká nemeseznek. Madarai szobrászi erőnyekét csillogtatnak, falburkoló elemei, variálható plasztikus lapjainapjaink egyik égető környezetszertétikai problémáira keresik a választ.

H. Dinnyés Éva tárlata magas mesterségbeli felkészültségről, tiszta emberségről, hagyományörzészről és újat keresésről, fegyelmeltségről és tisztaságról tanúskodik. Harcában társa a porcelán az agyag, a samott, a máz és a tűz.

T. L.

Próbaüzem az új
tápszergyárban

Megkezdődött a próbagyártás hétfőn az új körmeneti tápszergyárban. A 300 millió forintos költséggel felszerelt üzem feladata a hazai tápszerszükséglet kielégítése, az utóbbi időben gyakran tapasztalható hiány teljes felszámolása. Hazánkban a csecsemők 58 százaléka 2 hónapos koráig mesterségesen táplálják. A világszínvonalon álló dán gépsorok naponta 41 000 liter tejből készítenek majd tápszeret, ami kielégíti az igényeket. Az EGYT gyógyszer-vegyészeti gyár szakemberei — gyermekgyógyász professzorok bevonásával — háromfajta korszerű tápszer fejlesztettek ki, s ezeket állítják elő az új üzemben. A forgalomba „Robébi A”, „Robébi B” tápszer és Probalacta gyógytápszer neve kerülnek.

Éjszakai előadás

KÉPERNYŐ

A hűsleges tévézőknek több okuk van, hogy szombatnként ébren tartsák magukat az éjszakai film kezdéig. Kezdjük a kellemetlenebbel. A nap hosszú műsorideje, úgy látszik, feljogosítja a szerkesztőket, hogy a szokásosnál több ismétlést iktassanak be, délután tehát örülhetnek, akik először elmulasztották megnézni ezeket, másféle időtöltést kereshetnek, akiknek már volt szerencséjük. A Tv-híradó után vagy kabaré jön, vagy egy-egy jó régi külföldi film, amelyeket valószínűleg szintén a könnyű hét végi szórakozást keresőknek szánunk. Néhány ilyen, kevésbé sikerült alkotás után azonban úgy véljük, jobban jár, aki még ebben az időpontban is „tévé kívüli” szórakozást folytat. Tíz óra utánra tehát kellő „tévéhségben” szenvedünk, fokozott várakozással ülünk végre a készülék elé.

Az esetek, illetve a szombatok többségében nem csatlóznak az ébren maradók. A már hagyományokkal rendelkező éjszakai előadásokon ugyanis vagy filmtörténeti jelentőségű, régi, nagy alkotásokat, világhírű rendezők műveit láthatjuk, néha — helyes elv alapján — sorozatban is, gondoljunk például a nemrégiben közvetített Kozincev-sorozatára. Ha pedig újabb idők filmjei kerülnek elé, általában ott olvashatjuk a tévéújságban, melyik festívalon nyertek díjat. A tartalmas gondolatgazdag, jól megcsinált, nem ritkán művészi erejű alkotások általában már nem, vagy még nem szerepelnek a mozis műsorán, ezért csak köszönet jár a tévének, ha hozzásegít, megismerésükhöz. Teljes elégedettségünket csak az akadályozza időnként, hogy a film- és a televíziós alkotások közötti megkülönböztető jellegzetességeket, a felhasználási művészi eszközök közötti különbségeket nem lehet eltüntetni. Gondoljunk például arra, hogy a filmi

Liebmann Béla felvétele

Solti Bertalan, Máthé Erzs és Szalay Edit a Vanyusin gyermekei című tévéjátékban

monumentális a tévében mennyit veszít értékéből-értelméből; ami a mozivászonon még jól látható, az a képernyőn alig észrevehetően szugorodik stb. A legutóbbi filmben, J. Skolimowski *Mélyvíz* című nagy erejű alkotásában például a hatalmas üres úszómedencét, benne a főszereplőket befogó kép nem képes betölteni a képernyőn az a funkciót, amelyet a rendező szánt neki a filmben. A bekövetkező tragédia érzékeltetése, a drámai hatás helyett majd-hogynem mosolyt fakaszt ez a kép, hiszen a medencében alig láthatókká, komikusan mocorgókká válnak az alakok. Ne beszéljünk most a feltehetően elmúló technikai problémákról, amelyeknek „köszönhetjük” például a széles, vagy még szélesebb fekete csíkokat a szélesvásznú filmek közvetítéskor, mert végül is jó filmek segítségével eltekinthet az emlegetett kisebb kellemetlenségektől.

A Vanyusin gyermekeit, Sz. A. Najgyonov színművét Osztoivits Levente alkalmaz-

ta televízióra, megtartva sok színpadra való elemet. *Mitől* Imre szerencsére sikerrel igyekezett tévészerűen elrendezni a jeleneteket, és a sok kitűnő színész segítségével élvezhető tévéjátékot formált.

Ma, kedden este Jókai Anna: *Tartozik és követel* című színművét közvetítik a Thália Stúdió előadásában, felvételről. Csütörtökön *Az árnyak dőlben tűnnek el* című színművet sorozat hatodik részét, majd a *Színház album* újabb adását láthatjuk, amelynek ezúttal László Péter lesz a vendége.

S. E.

Zászlórudak

A Parlament zászlórúdjai előregedtek. Pótlásukra a soproni tanulmányi erdőgazdaság területén 100 éves fenyőfákat vágat ki. A sudár fákát gondosan tisztítják, szárítják, s csak azután fa-

ragják ki belőlük az Országzászlórúdjaikat. A munkájait tavaszra végezték. Az új zászlórúdakat helikopterekkel szállítják majd a fővárosba.